

BAĞIL DEĞERLENDİRME SİSTEMİ

1.1. Bağıl Değerlendirme Sistemi (BDS)

Her bir öğrencinin, aynı dersi takip eden öğrencilerin oluşturduğu ana kütle içerisinde yer alan diğer öğrencilerin başarı düzeylerine göre değerlendirilmesidir. Bağıl Değerlendirme Sistemi; öğrenciden kaynaklanan ya da dış kaynaklı faktörlerin öğrencinin başarısı üzerindeki olumsuz etkisini en aza indirmek amacıyla uygulanan bir sistemdir.

1.2. Yöntemin Temel Amacı

Ana kütle içerisinde bulunan tüm öğrencileri, bu ana kütle içerisindeki performanslarına göre değerlendirmektir. Bir grup içindeki notları, ortalamanın ve standart sapmanın bir fonksiyonu olarak, normal dağılım eğrisinin öngördüğü biçimde düzenlemektir.

1.3. BDS İçeriği

BDS' de temel olarak istatistiksel yöntemler kullanılarak, öğrencinin, grup içerisindeki tüm notların ortalamalarına olan uzaklıkları tespit edilerek sıralanması gerçekleştirilir.

Kısaca, BDS; öğrencilerin ham başarı puanlarının harf notlarına dönüştürülmesini sağlayan bir istatistiksel yöntemdir.

BDS sayesinde öğrencinin notunun o öğrencinin sınıf ortalamasının ne kadar altında ya da üstünde olduğu tespit edilerek grup içindeki performansı belirlenir. Aynı zamanda BDS sayesinde öğrencilerin, diğer dersler, diğer fakülteler ya da diğer üniversitelerdeki öğrenciler ile performans karşılaştırması yapılması da mümkün olabilmektedir.

Öğrencinin ara sınav ve yarıyıl sonu sınavından aldığı notların geçerli yüzdeler üzerinden ağırlıklı ortalaması hesaplanır ve bu ağırlıklı ortalama ham başarı puanı (HBP) olarak adlandırılır.

HBP, bir ölçme işlemi sonrasında öğrencinin sınav kâğıdına verilen sayısal ifadeyi göstermektedir. Burada ölçme işleminden kasıt; sınavın yapılması ve cevap kâğıdınının 100 üzerinden puanlanmasıdır. BDS ise bu HBP'leri yardımıyla öğrencinin performansının değerlendirilmesi işlemidir.

Ölçme işleminin sağlıklı şekilde yapılması yanında; BDS, öğrencilerin performansları arasındaki düzey farklılıklarının değerlendirilmesine olanak tanımakta ve kıyaslama için güvenilir veriler elde edilmesini sağlamaktadır.

BDS kullanılarak yapılan değerlendirmelerde geçme ya da başarı düzeyleri önceden belirlenemez. Bu, ancak sınav notlarının tamamının ölçülmesi ve kaydedilmesi sonrasında ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla, başarı düzeyine önceden müdahale mümkün olmadığı gibi, bir grup içerisinde değişen her verinin diğer verileri de etkileyeceği unutulmamalıdır.

Fakültemizde Bağıl Not Sisteminde Uygulanacak Limitler (Bağıl Değerlendirme Sistemi Uygulama Yönergesinin 4/2 maddesi uyarınca 1.6.2016 Tarih ve 204/1 sayılı Fakültemiz Kurulu kararı gereğince):

Bölüm-Programlardaki sınav değerlendirmesinde;

- Bağıl Değerlendirmeye Katma Limiti(BDKL) 10 olarak,
- Ham Başarı Puanı Alt Limiti (HBAL) 50 olarak,
- Yarıyıl Sonu Sınavı (ve Bütünleme Sınavı) Alt Limiti(YSSL) 50 olarak belirlenmiştir.

Buna göre;

- HBP 10'un altında olan öğrenciler, sınıf ortalamasının belirlenmesinde dikkate alınmayacaktır (BDKL: 10).
- HBP 50'in altında olan öğrencinin yarıyıl sonu harf notu doğrudan FF olarak kaydedilir (HBAL: 50).
- Yarıyıl sonu sınavından 50'nin altında not alan öğrencinin yarıyıl sonu harf notu doğrudan FF olarak kaydedilir (YSSL: 50). Ayrıca, devamsızlıktan kalan öğrencilere TT notu ve sınava girmeyen öğrencilere doğrudan FF notu verilerek, bu öğrenciler hesaplama katılmaz.

Bu limitlerin kullanılmasıyla, düşük notların olumsuz etkileri diğer öğrencilerin başarı düzeylerini etkilemez. Bu durum sınıf ortalamasının yapay olarak aşağı düşmesini de engeller.

1.4. Değerlendirme

Değerlendirme biçimi, öğrenci sayısına bağlı olarak, program tarafından aşağıda açıklanan esaslara göre belirlenmektedir.

I. Sınıf ortalamasının hesaplanması (μ): Her öğrencinin ham başarı puanı (HBP) hesaplanır; ara sınav ve yarıyıl sonu sınav notlarının ağırlıklı ortalaması alınarak hesaplanan bu aşamada kullanılan ağırlıklar, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde ara sınavın %40'ı yarıyıl sonu sınavının %60'ı alınarak hesaplanır.

II.

$$X_{i(HBP)} = (\text{arasınav notu} \times 0.40) + (\text{yarıyıl sonu sınav notu} \times 0.60)$$

$X_{i(HBP)}$: i . Öğrencinin ham başarı puanı (bundan sonra X_i olarak gösterilecektir.)

$$\mu = \frac{\sum_{i=1}^N X_i}{N}$$

μ : Ham Başarı Notlarının Sınıf Ortalaması

III. Sınıfın başarı düzeyinin belirlenmesi: sınıf başarı düzeyi, sınıf ham başarı puanı (μ) ortalamasına göre **Çizelge 1'den** belirlenir.

IV. Standart skorların hesaplanması (z): Öğrencinin ham başarı puanları, sınıf ham başarı puan ortalamasından ne kadar uzaklıkta konumlandığı standart sapma yardımıyla z -notu hesaplanarak tespit edilir. Bu z -notu öğrencinin ortalamaya olan uzaklığının standart sapma cinsinden ifadesidir.

$$z = \frac{X_i - \mu}{S} = \frac{X_i - \mu}{\sqrt{\frac{1}{N} \cdot \sum_{i=1}^N (X_i - \mu)^2}}$$

X: Öğrencinin Ham Başarı Notu

μ : Ham Başarı Notlarının Sınıf Ortalaması

S: Standart Sapma

N: Sınıftaki Bağıl Değerlendirmeye Giren Öğrenci Sayısı

V. T-skor değerlerinin hesaplanması: Öğrencinin Z -notu, istatistiksel olarak daha anlamlı olan t -skor değerlerine dönüştürülerek Çizelge 1'de yer alan harf aralıklarından hangisi ile temsil edildiği tespit edilir.

$$T = z * 10 + 50$$

T: Öğrencinin t -skor'u

VI. T-skor değerlerinin harf notuna dönüştürülmesi: T-skor karşılığındaki harf notu öğrencinin söz konusu dersteki nihai başarı durumunu gösterir şekilde kaydedilir.

1.4.1.2. BDS'nin Uygulanması

Ham başarı puanı (HBP), gerekli bir takım istatistiksel hesaplamalar yardımıyla, sınıf içerisindeki diğer tüm öğrencilerin aldıkları ham başarı puanlarının da etkisiyle, t -skor olarak adlandırılan bir değere dönüştürülür. Her öğrencinin t -skorları o dersten aldıkları nihai karşılaştırma notudur. Nihai karşılaştırmaya esas olan not aralıklarını belirleyen alt-üst sınırlar Çizelge 1'de verilmiştir.

Çizelge 1. Standart T-Skorlarına Göre Harfli Not Aralıkları

Sınıf Düzeyi	Ham Başarı Notu Ortalaması Aralıkları(μ) HBP		Bağlı Notların T-Skoru (Notu) Aralıkları								
	Alt sınır	Üst sınır	AA	BA	BB	CB	CC	DC	DD	FD	FF
			4	3.5	3	2.5	2	1.5	1	0.5	0
Çok iyi	62.50	69.99	≥ 61	56-60.99	51-55.99	46-50.99	41-45.99	36-40.99	31-35.99	26-30.99	<26
İyi	57.50	62.49	≥ 63	58-62.99	53-57.99	48-52.99	43-47.99	38-42.99	33-37.99	28-32.99	<28
Ortanın üstü	52.50	57.49	≥ 65	60-64.99	55-59.99	50-54.99	45-49.99	40-44.99	35-39.99	30-34.99	<30
Orta	47.50	52.49	≥ 67	62-66.99	57-61.99	52-56.99	47-51.99	42-46.99	37-41.99	32-36.99	<32
Zayıf	42.50	47.49	≥ 69	64-68.99	59-63.99	54-58.99	49-53.99	44-48.99	39-43.99	34-38.99	<34
Kötü	00.00	42.49	≥ 71	66-70.99	61-65.99	56-60.99	51-55.99	46-50.99	41-45.99	36-40.99	<36